

חובת גם קדושי עליון להתעסק בעוה"ז לטובת בני משפחתם

ו"יאמר אל משה אני חותנך יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה עמה" (י"ח,ו). פירש"י, "אם אין אתה יוצא בגיני צא בגין אשתך, ואם אין אתה יוצא בגין אשתך צא בגין שני בניה". צריך ביאור מדוע השתוקק יתרו כל כך שמשו רבינו ייצא לקראתו והרי לא מסתבר שכבוד עצמו היה דורש. ונראה שיתרו ידע שמשו רבינו נתעלה ונעשה איש האלוקים, ולכן שלח להודיע לו שגם אם הוא נעשה מופרש ואיש האלוקים, מ"מ עדיין צריך הוא לדאוג לטובת בני משפחתו, ואם אינו רואה צורך להתעסק בענייני העולם הזה בשביל עצמו, עכ"פ ייצא בשביל אשתו ובניו ולא יפטור עצמו מחובתו כלפי אשתו ובניו. וזהו חובת קדושי עליון שאע"פ שהם דבקים בקב"ה בכל רגע, מ"מ לא יבטלו חובתם מבין אדם לחבירו.

כל משפטי שמים לישראל נובעות ממידת הרחמים

ו"יספר משה לחתנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים על אודות ישראל ואת כל התלאה אשר מצאתם בדרך ויצילם ה'" (י"ח,יג). פירש"י, "את כל התלאה - שעל הים ושל עמלק", ע"כ. ומבואר שמשו רבינו סיפר ליתרו אודות מה שאירע בקריעת ים סוף ומלחמת עמלק. ויש להתפלא לאיזה צורך סיפר משה ליתרו על קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, והלא כל ביאתו של יתרו לישראל במדבר היה רק משום ששמע על קריעת ים סוף ועל מלחמת עמלק, וכמו שנאמר לעיל (י"ח, א) "וישמע יתרו כהן מדין חותן משה את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים". ונראה שמשו רבינו לא בא לחדש את עצם ידיעת הניסים אלא את המבט הנכון שראוי לראות את הניסים, דהנה בשמיעת יתרו נאמר "וישמע יתרו כהן חותן מדין את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים", והרי שפחת במידת הדין וכמו שנאמר "את כל אשר עשה לישראל אלוקים", וסיים במידת הרחמים וכמו שנאמר "את כל אשר הוציא ה' את ישראל וגו', ולכאורה צ"ב שהרי שם ה' ושם אלוקים המה שני מידות הופכיות, וע"כ נראה בביאור הדבר, שיתרו התבונן במשפטי שמים הקשים שעברו על ישראל בשעה שהיו בתוך מצרים, ומתוך כך הגיע להכרה עד היכן גודל רחמי ה' על ישראל שהוציאם ממצרים, ונמצא שאין סתירה ביניהם, שהרי שם אלוקים קאי על הצרות שעברו בתוך מצרים, ואילו שם ה' קאי על הרחמים ביציאת מצרים. ולפי"ז יתבאר היטב ה'חידוש' שחידש משה רבינו ליתרו בסיפור ניסי יציאת מצרים, שהלא בסיפור משה לא הזכיר כלל שם אלוקים אלא נאמר רק שם ה', וכדכתיב "ויספר משה לחותנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים", וזהו מה שחידש משה רבינו ליתרו, שאין מעורב כאן מידת הדין כלל וכלל, כי הקב"ה כולו רחמים, וכל הצרות הקשות שעברו על ישראל במצרים היה לטובתם כדי לזכר אותם להיות ראויים לקבלת התורה ולהיות עם סגולה -

לכל אחד יש כוח להתרומם גם אם הגיע לדיוטא תחתונה

"וישמע יתרו", (י"ח א). בגמ' מבזחים (קט"ז ע"א) איתא, "וישמע יתרו כהן מדין מה שמועה שמע ובה, ר' יהושע אומר מלחמת עמלק שמע, ר"א המודעי אומר מתן תורה שמע ובה, ע"כ, והרי מבואר דנחלקו חכמי הגמ' מה שמועה שמע יתרו ובה, אם שמע מלחמת עמלק, או מתן תורה. וראוי להבין למ"ד ששמע על מתן תורה, מדוע התפעל יתרו רק מכוח שמיעת מתן תורה ולא מכוח ניסים אחרים שנעשו לאבותינו, וכמו קריעת ים סוף שעל זה נאמר "שמעו עמים ירגזון". ובשלמא למ"ד ששמע מלחמת עמלק, נראה לפרש היטב שאכן לא נתפעל מעצם הניסים שבמלחמת עמלק, [דלזה אין צורך להתבונן דווקא במלחמת עמלק שהרי ניסים רבים נעשו לאבותינו], אלא נתפעל ממה שאפשר להמשיך להיות רשעים כעמלק גם לאחר שרואים ניסים גלויים. אמנם למ"ד ששמע על מתן תורה, צ"ב מהו המעלה המיוחדת במתן תורה יותר מקריעת ים סוף. וביאר בזה תלמידי החתם סופר הגאון רבי משה הערצפעלד צ"ל (בספרו "תורת משה - מגן אבות"), דהנה באמת יש להתבונן היאך היה יכול יתרו להתרומם בבת אחת מבירא עמיקתא לאיגרא רמא, שהרי הוא היה כומר לע"ז והכיר כל עבודת כוכבים שבעולם, וא"כ היאך מלאו ליבו לעזוב פתע פתאום את כל עומק הטומאה שהיה שרוי בה ולהתרומם להסתופף בקהל ה', ופירש שזהו מה ששאלו חז"ל "מה שמועה שמע ובה", והיינו איך עלה לבו להתגייר כאשר הוא כומר לע"ז ושקוע בשערי טומאה, וע"ז אמרו "מתן תורה שמע ובה", וכוננת הדברים שיתרו ידע שישאל היו משוקעים במצרים במ"ט שערי טומאה ואע"כ יצאו ממצרים כדי לקבל את התורה, ומזה למד יתרו שאע"פ שהוא משוקע בטומאת ע"ז, מ"מ אם יקבל על עצמו מכאן ולהבא עול תורה, הקב"ה יקבלו אליו כמו שקיבל את ישראל, עכ"ל.

וזוהו יסוד גדול לעבודת ה', שגם אם ח"ו נכשל האדם בעבירות חמורות אל יפול ברוחו שהוא כבר רחוק מהקב"ה עד שאי אפשר לו כבר להתקרב אליו יתברך, אלא אם יקבל על עצמו מכאן ולהבא לעבוד את ה' מיד יתקבל, וכמו ישראל שאף שהיו משוקעים במ"ט שערי טומאה מ"מ הקב"ה קירבם אליו מחמת שעתידים הם לקבל עליהם את התורה. ועד"ז נראה לפרש מה שאומרים בהגדה של פסח: "מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועכשיו קירבנו המקום לעבודתו", דהנה ליל הסדר הוא זמן המיועד לחיזוק האמונה, ובזמן כזה עלול האדם להרגיש מי אני שאוכל להתקרב לבורא ית"ש, והלא אני פגום ומלוכלך בחטאים, ולזה אנו אומרים "מתחילה עובדי עבודה זרה היינו במצרים", להורות שכולנו באנו בעבר משורש על עובדי עבודה זרה, ומ"מ קרבנו המקום לעבודתו והוציאנו מתוך טומאת עבודה זרה להתקרב אליו, וא"כ כל אחד יכול להתקרב לקב"ה מכל מקום היכן שהוא נמצא, ולא יתבונן על מצבו בעבר אלא יתבונן איך יכול להתרומם בעתיד.

דברי מספד שנאמרו בשעת הלויית ראש ישיבת קמניץ הגאון הגדול רבי יצחק שיינר זצ"ל

א.ה. מרן רבינו שליט"א הכיר את ראש ישיבת קמניץ זצ"ל מהתקופה שהסתופף ראש הישיבה זצ"ל בצרפת כמה חודשים בצילו של הגה"ק רבי מרדכי פגרמנסקי זצ"ל. בהספדו עליו לאחר הסתלקותו עמד מרן רבינו שליט"א על גדולתו בתורה ועל מידותיו המופלאים, וכמו כן עורר את הקהל לתשובה לאחר הסתלקות שני זקני ראשי הישיבות ביום אחד, ולהלן הבאנו את דברי מרן שליט"א: "קשה להספיד את הנפטר הגדול, ראש ישיבת קמניץ הגאון רבי יצחק חתנו של הגאון רבי משה ברנשטיין זצ"ל. מכיר אני אותו עוד מצעירותו מהתקופה שהוא היה יחד עם חותנו בצרפת, שהייתי שם יחד עמו וראיתי את שקידתו ומדריגתו. הוא היה תלמיד חכם גדול אבל חיפש להסתיר עצמו ולא רצה להתפרסם בתורתו, ובהגלותו הסתיר את מידותיו הטובות ואת יגיעתו בתורה, ועשה עצמו כאילו אין לו כלום. היה עניו בתכלית הענווה. יש כאלו שבורחים מהכבוד כיון שמזלזלים בציבור וכביכול אינם מתכבדים מהכבוד שלהם, אבל אצלו היה להפך, הוא היה סבור שלא מגיע לו כבוד. הוא העמיד הרבה תלמידים במשך עשרות שנים של הרבצת תורה, וזכה לכל המידות של תלמיד חכם, שהיה לו לב לחמול על כל עני ונצרף, והיה ירא את ה' מנעוריו, היה עניו, ועסק בתורה מתוך יראת שמים. והנה מכה אחר מכה, היכה אותנו הקב"ה - בהסתלקות זקני ראשי הישיבות בדורינו ביום אחד, ובספרים איתא שבשעה שמידת הדין מתוחה על עם ישראל, לוקח הקב"ה מישראל את גדולי וצדיקי הדור להשבית ולהשקיט את מידת הדין, וכמו שנאמר (שיר השירים ג, ב) "דודי ירד לגנו ללקוט שושנים", וא"כ חובת כל אחד

נתרם לע"ג ראש ישיבת בריסק מרן רבי משולם דוד הלוי בן מרנא ורובא רשכבה"ג רבי יצחק זאב הלוי זללה"ה נדבת תלמידו ומקורבו הרה"ג ר' שמעון יוסף מלר שליט"א

נתרם לעילוי נשמת מרן ראש ישיבת קמניץ הגאון הגדול רבי יצחק אריה ב"ר דב שיינר זצוק"ל נדבת תלמידו ומקורבו הרה"ר יהושע דויטש שליט"א

נתרם לרגל שמחת הבר מצווה של החתן יניק וחכמים הבה"ח יעקב חוני הי"ו בן הרה"ג ר' יששכר מאזוז שליט"א

לאחר עיכוב קל: במהלך השבוע הקרוב יגיעו בס"ד לחנויות הספרים המובחרות באר"י סדרת ספרי "ביאורים והנהגות" חמשה כרכים על התורה ובהם שיחות ומאמרי מרן רבינו שליט"א שנמסרו בשנים האחרונות על סדר פרשיות התורה, הפצה ראשית יפה נוף (ידיעה נרחבת בשבוע הבא אי"ה)

זמן את הניסים שעשה עמו הקב"ה בעבר, וכשם שלאחר הנס מודה האדם לקב"ה ומכיר בחסדי ה', כך גם לאחר זמן ראוי להשתדל להיזכר מפעם לפעם בחסדי ה' שבעבר, ולהודות לו על כך.

ביאור מאמר הכתוב "שונאי בצע"

"ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע" (י"ח כ"א). פירש"י "ששונאין את ממונם בדין", והרמב"ן כאן הביא מהמכילתא דרבי אלעזר המודעי פירש "שונאי בצע שהם שונאים הממון הרב ואין להם חפץ בריבוי כסף וזהב". וזכורני שכאשר נכנסתי קמיה מרן הג"ר ראובן בענגיס צ"ל, שאל אותי אם אני מכיר יהודי שאפשר לומר עליו שהוא "שונאי בצע", והזכרתי לו שם צדיק מסוים שנראה שהוא "שונאי בצע", והשיב לי דעד כאן לא שמענו אלא שאינו מחפש אחר בצע כסף, אבל עד כדי כך שיהא שונאי כסף ממש זו לא שמענו, והיאך חפשו משה רבינו אנשים "שונאי בצע". [והוסיף עוד שאין לפרש כוונת הפסוק כאן "שונאי בצע" שהוא שונא ממון גזול שאינו בא ביושר, שהרי א"כ זה נכלל כבר ב"יראי אלוקים", שאם הוא ירא אלוקים, בוודאי שאינו לוקח ממון גזול]. והשבת לו שאכן משה רבינו לא מצא לבסוף "שונאי בצע", וכמבואר בהמשך הפרשה דכתיב (ל"ח, כ"ה) "ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל", ולא כתיב "אנשי חיל שונאי בצע", והרי משמע שבאמת לא מצא שונאי בצע אלא רק אנשי חיל בלבד, (עי' בספרונו שם), אמנם השיב לי שעדיין צריך ביאור היאך חפשו כלל "שונאי בצע" והרי לכאורה אינו נבמצא כלל. ונראה לפרש ד"שונאי בצע" היינו שהם שונאים אנשים שרודפים אחר הבצע, [ואינם שונאים את הממון עצמו אלא את האנשים שרודפים אחר הממון]. וטעם הדבר שחפשו משה רבינו מי ששונא את רודפי הבצע, הוא משום שמי שאינו מרגיש סלידה בנפשו מאותם אנשים הרודפים אחר הממון, אות הוא שהוא קצת כרוך אחר הממון, ועל כן אינו יכול לשמש כדיין בישראל שהרי יוכלו לשחדו ולשנות את דעתו על ידי טובות הנאה.

דברי מספד שנשא מרן שליט"א בשעת הלויית גיסו ראש ישיבת בריסק מרן הגרמ"ד הלוי זצ"ל

ונמצא שהלוחות שימשו כ"עדות" על אמינות התורה שלא תשתנה, וקרא הרב סורוצקין זצ"ל את הדברים הללו על מרן הגר"ז זצ"ל שבעצם קיומו שמר על התורה שלא תשתנה, שכן כולם ידעו שאם יהיה זיוף או שינוי בדרך התורה המסורה, הוא יילחם כארי ויזעק ולא יניח לשום שינוי, ונמצא שעצם מציאותו בפנים בתוך ביתו, גרמה לשמירת התורה, עכ"ל. ואת הדברים הללו יש לקרוא על הגאון ר' דוד זצ"ל, שהרי כל העולם פחדו מר' דוד שייצא נגדם למלחמה, ומנע עי"ז הרבה גזירות. אוי, רועה ישראל איננו, מי ינהל את הצאן. העולם עם ר' דוד והעולם בל ר' דוד זהו עולם אחר. כל עיר ועיר וכל קהילה וקהילה צריכים לבכות ולהספיד את השריפה הגדולה אשר שרף ה'.

כשמת משה רבנו אמר עליו הקב"ה, "מי יקום לי עם מרעים מי יתייצב לי עם פועלי און" (גמ' סוטה י"ג ע"ב), והיום ג"כ השכינה הקדושה בוכה ואומרת "מי יקום לי עם מרעים מי יתייצב לי עם פועלי און". הוא ראה מה שאחרים לא רואים, והיה מזהיר כדרך שהזהירו אבותיו שכל כוונת ראשי המדינה הוא כדי ללחום נגד הדת, ולומר כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה. עד יומו האחרון שהיה יכול עוד ערך מלחמת ה'. מכתבו הציבורי האחרון כתב עוד פחות משנה, כאשר שמע על כוונת חלק מאגודת ישראל בארה"ב להצטרף להסתדרות הצינונית ולהשתתף בבחירות לקונגרס הצינוני, והוא כבר לא היה לו כוח אבל רצה להשתתף במכתב להשמיע דעת תורה כנגד הפירצה.

התקופה הקשה והגזירות הקשות הפוקדות אותנו בזמנינו

והנה אנחנו חיים בתקופה קשה ונוראה בין ברוחניות ובין הגשמיות. יד המגיפה פגע בנו, ורבים נסתלקו במגיפה לחיי עולם, וביניהם גם גדולים וצדיקים ד"כיון שניתנה רשות למשחית אינו מבחין בין צדיק לרשע" (בבב"א ע"א). גזירה אחר גזירה פוקדת אותנו, בעוה"ד הממשלה כאן פועלים לסגור את שערי התלמודי תורה, והנה הכל פיהם של תינוקות של בית רבן זהו החרב האחרון שיש בידינו בגלות הזאת, שהרי בעבור זה העולם מתקיים (שבת ק"ט ע"ב), ועכשיו שפועלים לסגור את שערי התלמודי תורה הם מנסים חלילה לקחת מלכתה את החרב האחרון שהיה בידינו להינצל, ואנחנו מבקשים ממנו שיעלה למעלה להיות מליץ יושר, ויעורר את האבות הקדושים שיעוררו עלינו רחמים, ויצעק לפני כסא הכבוד "עד מתי ה' עד מתי". אמנם זאת נחמתנו שהוא יודע ומכיר את צרות הדור

בגשמיות וברוחניות, ולכן הוא יעמוד בשמים להיות מליץ יושר עבורינו. והנה חז"ל אמרו (ברכות ג ע"ב) "אין אומרים בפני המת אלא דבריו של מת", ומבואר שיש לדבר לפני המת רק מה שרצון המת שידברו לפניו, ומקווה אני שדיברתי לפניו מה שרצה שיאמרו. והנני מבקש ממנו מחילה בשמי ובשם כל הציבור אולי לא כיבדנו אותו מספיק, והקב"ה ינחם את כל בני המשפחה, ואת בנו הגאון רבי יצחק זאב שליט"א שיוכל להמשיך מורשתו וללחום מלחמת ה'. וכבר כתב הרדב"ן (ח"ב סי' תת"ט) שהצדיקים שסבלו את צרות הגלות וציפו לישועת ה' ולביאת משיח במשך כל חייהם ולא הספיקו לראות בטובתן של ישראל עד שמתו בגלות, יקומו בגופם לתחיית המתים קודם כל חייהם בבניין בית המקדש כדי שיזכו לראות את הטובה שציפו לראות כל חייהם בבניין בית המקדש בתפארתו, ואנו מצפים אנו במהרה לביאת משיח, ואז יקום הגאון ר' דוד זצ"ל יחד עם כל הצדיקים לראות בישועתן של ישראל שציפה לראות במשך כל ימי חייו. ויעזור הקב"ה שבקרוב ממש נזכה לקיום הפסוק (תהילים ע"ה, י"א) "וכל קרני רשעים אגדע תרוממה קרנות צדיק" בביאת משיח צדקינו בב"א.

ובזמנינו שבעוה"ד פגע בנו יד ה' במגיפה, שרבים מאוד נפגעו בתקופה זו בגוף בנפש ובממון, ראוי לנו לזכור כי גם המכה הקשה הזאת באה מהקב"ה לטובתנו כדי לעורר אותנו לתשובה ואמונה, וכדכתיב (דברים ח, ה) "כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוקיך מיסרך", וכל הייסורים הקשים תכליתם לצרף אותנו ולקרר אותנו לאבינו שבשמים לשוב אליו בתשובה.

והנה ידוע שאנו עומדים סמוך לגאולה וכמו שכבר אמר הקדוש החפץ חיים וכידוע, ובסוף סוטה איתא שאחר כל הצרות יגיעו ישראל למצב ש"אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים", ודבר זה מתקיים לעינינו ממש, שגם שכבר הביאו רפואות וחיסונים וכו', מ"מ המכה ממשיכה להכות בנו ביתר שאת, וכל מי שעיניו בראשו מבין שזהו כעין קריאה מהקב"ה לזכור ש"אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים", והעיקר מה שהקב"ה תובע מאתנו שנחזור בתשובה ולב יודע מרת נפשו, ונתחזק במידת האמונה והבטחון באמת ובתמים.

הודאה על חסדי ה' גם לאחר זמן

"ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה אשר הציל את העם מתחת יד מצרים", (י"ח, י).

בגמ' בסנהדרין (צ"ד) איתא "גנאי הוא למשה ורשעים ריבוא שלא אמרו ברוך עד שבא יתרו ואמר ברוך ה'". ולכאורה יש לתמוה, שהרי כל ישראל אמרו שירה על הים, ומהו כוונת חז"ל שעם ישראל לא אמרו "ברוך ה'".

ונראה שאף שבוודאי כבר אמרו משה וכל ישראל שירה לקב"ה, אבל בהודאת יתרו היה חידוש מיוחד שלא היה עד עתה, שעם ישראל אמרו שירה מיד לאחר הצלתם, אבל לא אמרו שירה גם לאחר תקופת זמן, אמנם יתרו אמר "ברוך ה'" על הניסים שאירעו בעבר, וזה היה גנאי לישראל שלא אמרו שירה לאחר זמן על הניסים שאירעו בעבר, וכביכול ח"ו שכחו מהניסים ושקעו במחשבת הטבע. וזהו לימוד לכל אחד, לא לשכוח לאחר

גודל האבידה לכל בית ישראל

שר וגדול נפל בישראל. הוא לא היה רק שר וגדול אלא גם נשיא ומנהיג בישראל, ולכן כל בית ישראל צריכים להתאבל עליו, "וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'" (ויקרא יו). הוא היה שריד לבית בריסק וקיבל את תורתו בחיבור שלשלת הדורות מאביו מרן הגר"ז זצ"ל אשר קיבל מזקנו מרן הגר"ח זצ"ל, ולמעלה בקודש מהבית הלוי, ולמעלה בקודש מהגר"ח מוואליצ'ין זצ"ל שקיבל מהגר"א, ובהסתלקותו נחתם תקופה.

התמדתו ויגיעתו בתורה

הוא עמל בתורה כמעט מאה שנה ומילא שנותיו וכל זמנו בהתמדת התורה ועבודת ה'. זכורני שאחד הגיע למרן הגר"ז זצ"ל ואמר לו שאביו הגר"ח זצ"ל היה בעל כשרון מופלא ולכן זכה להגיע למדרגתו, והשיב לו מרן הגר"ז זצ"ל "אינני יודע אם זכה מחמת כשרונותיו, אבל זאת יודע אני שזכה מחמת התמדתו והשעות הרבות שהיה לומד גמרא רש"י ותוס'. וכך גם הגאון ר' משולם דוד זצ"ל זכה בעיקר מכוח שקידתו והתמדתו בלימוד התורה.

הרבצת תורה וזכירתו לחדש חידושי תורה

הניח אחריו רבבות תלמידים. כשבעים שנה הפקיר עצמו ללמד תורה לאחרים, והרבה פעמים היה מוסר שיעורים ג' פעמים ביום, וראינו בחוש שנתקיים בו מה שאמרו חז"ל (נדרים נ"ה ע"א) "מאי דכתיב (מבדבב כ"א י"ח) וממדבר מתנה וגו', כיון שעושה אדם את עצמו כמדבר שהוא מופקר לכל תורה ניתנה לו במתנה", והרי מבואר שהמפקיר עצמו ללמד תורה לאחרים וזכה לקבל את התורה במתנה מהקב"ה, וגם הוא הפקיר עצמו ללמד תורה לאחרים, וזכה להיעשות ממש כמעין המתגבר בחידושי תורה, שמלבד כל הספרים שנדפסו מחידושו, השאיר אחריו ברכה בחידושי תורה שהניח בכתובים בהרבה מקצועות התורה.

הנהגותיו המופלאים

יום יום היה מתפלל בקול בכי. לא חפשו בכבוד ואדרבה מאס בכבוד עצמו, ורק את כבוד ה' היה דורש. דקדק במצוות עד להפליא. היה עומד לפני אביו כעבדא קמיה מאריה, והתפלאתי בזמנו לראות איך בן עומד לפני אביו במורא גדול כל כך. הוא סבל ייסורים הרבה אבל בטח בה' וידע שהם לכפרה.

מנהל מלחמת ה'

עמד כחומה להתריע על פרצות הדור. לא התפעל מאחרים רק האמת הייתה נר לרגליו. לחם מלחמת ה' כאברהם אבינו שנאמר עליו (בראשית י"ד י"א) "אברהם העברי" ואמרו חז"ל (ב"ר מ"ב ח) למה נקרא שמו אברהם העברי ש"כל העולם כולו מעבר אחד והוא מעבר אחד", וכך גם הוא לא התפעל ועמד ללחום את מלחמת ה' בצד אחד מול כל העולם, ולא חשש להשמיע דעת תורה. זכורני שבהספד שנשא הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל (אב"ד לוצק) לאחר הסתלקות מרן הגר"ז זצ"ל, הביא הפסוק (שמות כ"ה, ט"ז) "ונתת אל הארון את העדות אשר אתן אליך", ופירש"י "את העדות זהו התורה שהיא לעדות בנינו וביניכם", והנה לכאורה קשה היאך הלוחות משמשים כ"עדות", והרי הם מונחים במקום מוסתר מעיני כל רואה בקדשי הקדשים שאסור להיכנס לשם, ופירש בזה הגר"ז סורוצקין שעצם הדבר שכלל ישראל ידעו שיש תורה המונחת בארון בקדשי הקדשים, ואם יהיה צורך לבדוק מה כתוב בתורה יינסו לשם לבדוק מה כתוב בתורה, זה לבד גרם שלא יוכלו לזייף את התורה ולכתוב ספר תורה עם שינויים, שהרי כל הרוצה לזייף ידע שהוא מוכחש מהתורה הנמצאת בתוך קדשי הקדשים,